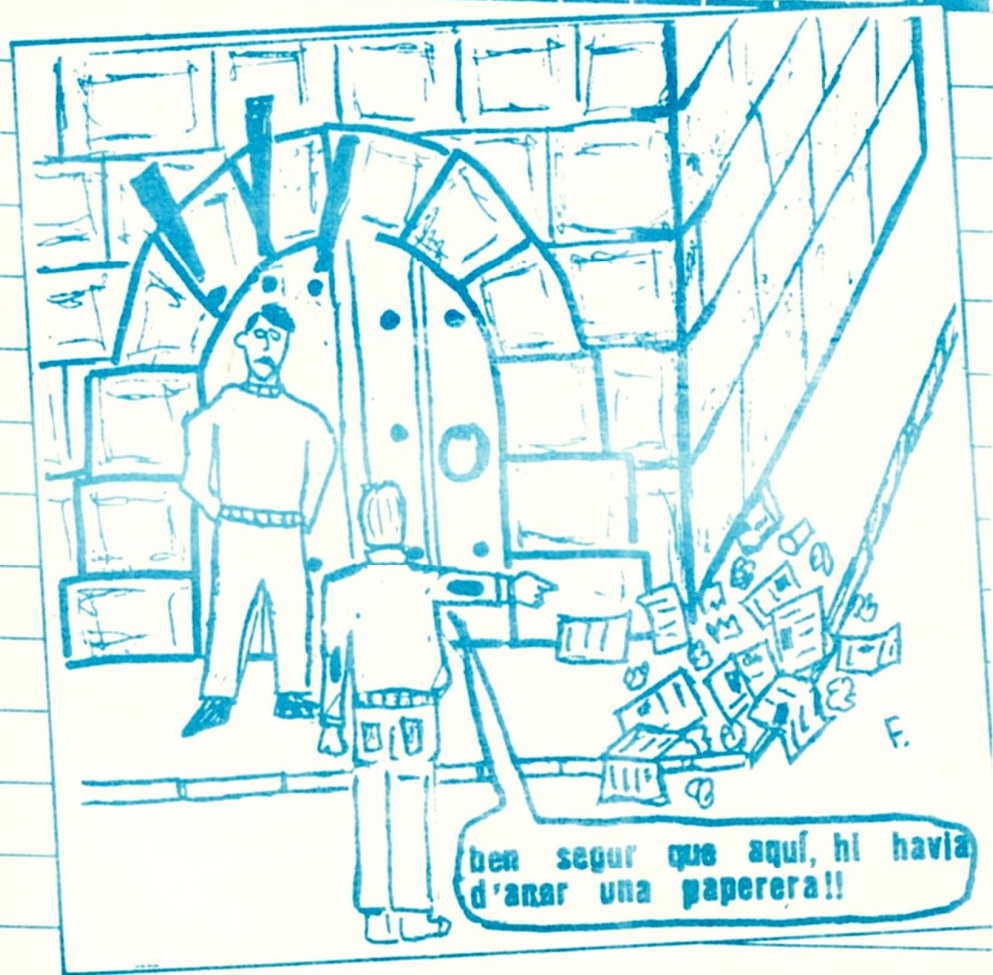

LA FEMOSA

ARTESA DE LLEIDA

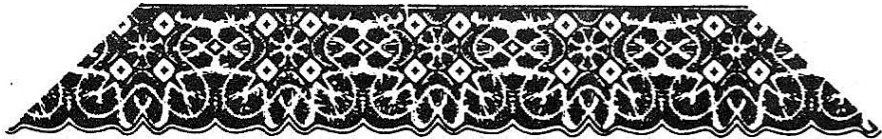

NUMERO 68

NOVEMBRE

1985

PÒRTIC

La nostra societat materialitzada i preocupada cada cop més pel seu benestar econòmic, quan no per la pura supervivència, ha volgut ignorar d'una manera escandalosa, la higiene col·lectiva, el sanejament públic, el desinterès cívic... Sor-tosament cada vegada hi ha més veus que es preocupen de denun-ciar els atemptats a la natura, al medi-ambient, pels abusos descarats de multinacionals o de petits industrials sense es-crúpols.

La preocupació per la higiene, la netetat, la imatge de respecte a la comunitat són uns factors creixents en la nostra societat. Poc a poc la gent dels nostre país se sensibilitza per campanyes com "Catalunya cara neta" o allò de "mantingui neta la nostra ciutat" i va guanyant adeptes el fet d'utilitzar sense cap rubor, les papereres públiques i els sistemes de reco-llida de deixalles. Als pobres, que disfrutem d'una netetat am-biental molt més sana, no ens hem preocupat tant de la netetat col·lectiva perquè ens sembla encara una mica supèrflua, però a mesura que avancem es nota el punt de tenir-ho tot net i en-dregat.

de tant en tant, el nostre Ajuntament organitza una opera-ció de netaja (per exemple la que fa a vigílies de la Festa Ma-jor) i el poble apareix així amb una altra cara, cara que ens

acostumem a valorar com cal i per això comencem a criticar als homes de Casa de la Vila quan descuren aquesta tasca. L'herba, els embornals, els acumulaments de fang o grava han d'estar periòdicament controlats i fer-ne la neteja com cal.

Presisament perquè aquesta preocupació per la netetat i la bona imatge del nostre poble que creix i s'arrela cada dia més, pensàvem que estàvem arribant a un grau de civilització esperançadó, però a l'últim Ple de l'Ajuntament (dijous dia 31 de Novembre) vam veure amb sorpresa que tres regidors del Consistori vataven en contra d'un pressupost per a instal·lar papereres arreu dels carrers del poble. Quan es debatia aquest punt, al Ple només hi havia l'Alcalde i quatre regidors, la proposta va quedar derrotada per tres vots a dos.

Una derrota a una cosa proposada per l'Alcalde no tindria, per a nosaltres, cap més importància que un simple fet polític, però, en el cas de les papereres, que pot repercutir negativament a la bona imatge del nostre poble, ens dol fins a l'extrem de denunciar-la públicament.

Des d'ací fem un prec a aquests tres regidors perquè reconsiderin el seu vot negatiu i donin llum verda a la instal·lació de papereres arreu dels carrers d'Artesa.

LA FEMOSA

• • REVISTA DE INFORMACIÓ LOCAL • •
EDITA AGRUPACIÓ CULTURAL "LA FEMOSA"
C. DEL CASTELL N. 23 ARTESA LLEIDA
DIPÒSIT LEGAL N. L-264-1981
SEGONA EPOCA N. 68 NOVEMBRE 1985

INDEX

	PAGINA
PORTIC	1
LA VIOLÈNCIA AL FUTBOL	4
SI, VOLEM PAPERERES !	7
ESPERANCES DE FUTUR PEL DIPÒSIT VELL	9
UN BOSQUET QUE FA GOIG	11
HE REBUT CARTA DE GYPSY	12
PERSEVEREM I PROU !	16
ENTRETENIMENTS	18
BARBARISMES	20
HUMOR	6 - 8 - 10 - 24

Els articles i opinions que apareixen a les planes de LA FEMOSA, reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

AMB EL SUPORT DE LA GENERALITAT

LA VIOLÈNCIA

AL FUTBOL

S'ha parlat tantes vegades sobre la violència que es genera en el si del futbol que fa que aquest sigui un tema tòpic, d'aquells que es retreuen quan es té ben poca casa a dir i que a la fi acaba amb les quatre frases de sempre i a "retiro que és fa fosc". Però els darrers esdeveniments que s'han succeït en els camps de futbol de Sunyer i St. Martí de Maldà, quasi obliguen a una reflexió per part, no ja del aficionat sinó de tots en general, sobre el tema que titula aquest article.

Perquè de fet la violència als camps de futbol ha ultrapassat els termes estrictament esportius, per ha trascendir i ésser motiu de debat i fins i tot preocupació per a les altes esferes de la política. Només cal veure com l'Angraterra ha patit com a país una de les vergonyes més grans dels últims anys. I tot per culpa del comportament assassí d'una banda inqualificable de fanàtics que costà la vida a més de 50 persones que moriren atrapades entre les runes d'un camp de futbol de Brussel·les

es podrà discutir de si s'hauria pogut evitar la massacre distribuïnt d'una altra manera els aficionats, o controlant el nombre d'entrades, o amb una major dotació policil, o amb Maria Santíssima. Però el que no es pot ni qüestionar és l'imperdonable de la irracionalitat criminal d'aquells salvatges angresos que oaccionaren el fatal desenllaç que commogué el món.

Desgraciadament, encara que no en els graus aludits, entre nosaltres s'han donat sobrades mostres d'aquesta imbecilitat dement, que fan pensar, que allò del seny català és una cosa amb què la natura en alguns no s'hi ha entretengut gaire. Només cal aguaitar una mica, em ve de seguida a la memòria un Artesa-Rosseló i imatges incòmodes d'altres partits. I ara darrerament es féu palesa en els camps del Sunyer i St. Martí de Maldà, on un sector no sé si molt nombrós o no, de persones ? ferit en el més profund de l'ànima el seu sentit de la justícia, decidiren que el millor diàlec possible per a arranjar les coses, és com deia l'inclit José Antonio "el de los puños y las pistolas" i amb l'aplicació d'aquest últim aricle (encara que sense pistoles) solventaren el era un greu contratemps per al correcte desenvolupament de les coses.

Per què ? I és que si ho analitzem bé, veurem el que de veritat ocorre. La resposta agressiva d'aquells individus no féu res més que la projecció d'una sèrie de frustracions personals acumulades que no han pogut expulsar correctament i que ara dins d'un ambient massificat i despersonalitzat d'unes grades troba el moment idoni per a llençar-lo. Per tant el reflexe de l'individu no correspon amb allò que aparentment el motiva a actuar d'aquella manera, sinó que hi ha una sèrie d'interrelacions soterrades a altres fets pretèrits i que en la irracionalitat que suposa per a l'individu la conducta em massa, troben el terreny ideal per a sortir.

D'aquí la injusta desproporcionalitat entre causa i efecte o d'una altra manera és millor el mal que el remei. Quina culpa té aquell pobre àrbitre per malament que ho faci, dels nostres propis problemes, o de l'estructuració social (algú ha volgut

veure un rebug a l'autoritat en la conducta antiarbitral) o de la plusvalua, la inflació, la misèria sexual, la crisi del petroli, o, o el vi sortit de mare.

Perquè per rematadament malament que ho faci un arbitre, per pessimament que sigui pitant, hem de comprendre que el futbol no és més que un joc, on tot el que pot passar és que un equip guanyi, empati o perdi. Senzillament.

F. G. F.

HUMOR

EL LLANER-O SOLITARI TORNA A ATACAR !!

SÍ, VOLEM PAPERERES !

Perquè els artesencs ens hem d'acostumar a no llençar, quan estem en locals públics, quan anem pel carrer, tot tipus de deixalles. borilles de cigarreta, papers de caramels, pells de plàtans o taronges, i tot un llarg etc. de coses.

Porser us preguntareu el per què del nom de l'article, doncs tot seguit us l'explico.

Un dia del propassat més d'octubre en una de les reunions de treball del nostre consistori hi va haver una proposta de compra d'unes quantes papereres per tal d'instalar-les en caràcter de prova en els llocs més concorreguts per la gent, perquè servissin alhora per mantenir els carrers nets de papers i brosses i també per a fomentar l'esperit cívic dels veïns, donant així una imatge de poble ordenat net i responsable.

Sembla ser que després d'estudiar algun catàlec per a triar-ne el model que més s'adaptés per la seva estètica i pel seu pressupost, tots els consellers hi estaven d'acord i després d'escollir el model més escaient decidiren dedecar un presupost de 50.000 Pts. a la compra de les papereres. Una vagada presa la determinació, es deixà establert que en el proper Ple ordinari del darrer dijous d'Octubre s'inclouria a l'ordre del dia per aixó donar-li validesa executiva.

En començar el Ple i seguint el curs acostumat s'arribà al punt de l'Ordre del Dia en què es tractava de la instal·lació de les papereres i al qual tothom ja hi havia donat el

vist i plau, però, els regidors de Convergència i Unió, d'acord amb el regidor dels socialistes s'hi oposaren rotundament i aprofitant que en el Ple solament hi havia assistit (fins en aquell moment) 4 regidors i l'Alcalde demanaren que la proposta fos aprovada per votació, i com podeu suposar el resultat fou desfavorable a les paperes per 3 vots contra 2.

Diuen que el rectificar és de savis, però que tinguin present aquests regidors que el seu "no" representa no voler que el nostre poble tingui els seus carrer nets i endreçats i no volen que tots els artesencs millorem el nostre civisme.

Acabo dient que no crec que aquests senyors ho vulguin això, més encara, per què s'hi van oposar després d'haver-ho acceptat en una reunió informal ?.

HUMOR

R. La Mina

**ELS NOSTRES REGIDORS
SABEN FER TOTS ELS PAPERS**

**PERÒ NO VOLEN
PAPERERES**

ESPERANCES DE FUTUR PEL DIPOSIT VELL

Al Maig del 1885 se subhastaven les obres de construcció del primer dipòsit municipal d'aigua potable, amb un pressupost de tretze mil, cent quatre pessetes amb quaranta set cèntims (13.104'47 Pets.). Aquest pressupost era desglossat d'aquesta manera:

Construcció del dipòsit	9.250'72 Pts.
Canonada fins a la Font	1.678'28 Pts.
Projecte, impostos i imprevistos	2.175'47 Pts.

Aquest dipòsit centenari que fa pocs anys encara estava en ple servei, és una de les construccions més sorprenents que tenim a Artesa, però que, per la peculiaritat d'ésser una construcció subterrània poca gent l'ha pogut veure adequadament.

Aquest dipòsit té unes dimensions aproximades d'uns 22x11 metres de planta i uns tres i mig d'aixecada fins al començament de la volta de pedra, extremadament plana, que el cobreix. Està il·luminat per dos ulls de bou centrats al mig de la volta que, més que claraboies són dos respiradors o forats de ventilació. S'hi baixa per una escala de 22 graons col·locats a l'extrem Sud del dipòsit. La solera estava enrajolada amb cairons de 50 x 50 cm. amb un sua pendent cap a la sortida de l'aigua.

Amb clara intenció de fer el dipòsit vell visitable i fins i tot per a utilitzar-lo per altres fins, l'actual Consistori, en fer-se càrrec dels afers municipals, hi va fer posar la llum

i fins i tot hi va iniciar unes obres per aixecar tots els carrers (hi havia zones molt malmeses pel pas dels anys) i substituir-los per un solament nou. Aquestes obres que van deixar tota la solera plena de clots i munts d'enruna van ser parades de cop, sense cap explicació i sembla, sense cap esperança de ser continuades. Ara es fa més difícil que mai poder-lo visitar.

Com que som dels que creiem que aquest dipòsit val la pena de ser visitat i al mateix temps pensem també que seria bo de poder-lo utilitzar per a muntar-hi exposicions, fer-hi recitals, xerrades, cursos de música i dansa etc. doncs l'espai es prou ample per a permetre qualsevol utilització, i a més a més si tenim en compte que a Artesa no n'estem sobrats, molt al contrari, d'espais d'aquesta mena, és pel que voldríem que l'Ajuntament reconsiderés la possibilitat de reemprendre les obres per a adaptar-lo a les exigències d'uns nous serveis.

Els cent anys d'un dipòsit ja amortitzat pel seu ús, podria ser la data inicial d'un altre projecte de futur per entrar, altre cop servei i al servei dels interessos culturals del nostre poble. Així ho esperem.

ARNA

HUMOR

SÍ, PERÒ, ARTESA NO!

UN BOSQUET QUE FA GOIG

La gent del poble ha rebut amb satisfacció la decisió de la conselleria d'agricultura del nostre ajuntament de fer esportar els pins de la serra blanca perquè feia molt de temps que els convenia, així com també que s'hagi pres, la mesura de treure fora del bosc totes les rames tallades per evitar que aquestes en cas d'un suposat incendi puguin afavorir les flames augmentant la destrucció d'aquest bonic indret.

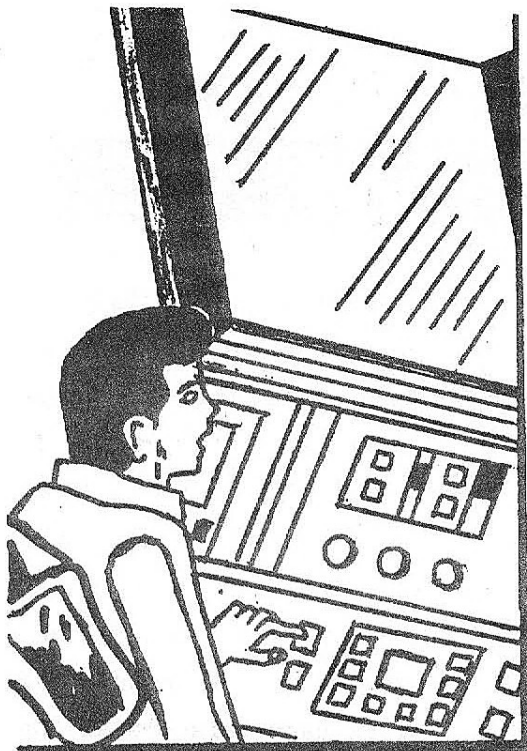
El que els treballs de poda i de la consegüent neteja estiguin totalment subencionats per l'INEM, fa que al consistori no li suposi la més mínima despesa i si en canvi afavoreixi uns artesencs (objectivament contractats per dur a cap aquesta feina, per mitja d'una crida, de rebre uns diners per aquest treball).

Preocupa una mica la creixent desertització del secà d'Artesa ja que s'hi contempen grans extensions de terreny on tots els arbres han desaparegut, crec que fóra bo continuar la repoblació forestal tan encartadament començada anys endarrera ja que si aquesta no s'hagués deturat, ara gaudiríem de moltes zones de bosquets de pins que foren la delícia dels aimants de la natura.

Des d'aquestes pàgines voldria demanar al regidor d'agricultura la possibilitat de fer-li una entrevista per tal que ens expliqués les intencions i projectes de la seva conselleria de cara a l'ecologia, gràcies, senyor conseller.

ECOLEG

HE REBUT CARTA DE GYPSY

(Il·lustracions de F. Gallart)

Jo treballava, treballa, vaja, en un Transnacional: la United Gold Company, empresa que es dedica a canviar or a preu fixat, segons la cotització diària de Wall Street, en diner plastificat convertible en metàl·lic, en qualsevol entitat financera, bancària o d'estalvi d'arreu del món; nosaltres, però, som els responsables de la divisió Europea.

A l'empresa, treballem disset persones, dirigides directament pel Teleconversor o Telepantalla des de New York City, el Delegat en funcions executives a casa nostra és "Gypsy", una Multiordinadora tan gran que ocupa tota sola la primera planta i té terminals a tots els despatxos, dependències i àdhuc als lavabos. Cadascú de nosaltres s'ocupa d'un microordinador, al qual programem diàriament la feina que ens encarrega Gypsy. Jo, concretament m'encarrego de tramete la feina als altres atenc i coordino les directrius que la nostra cap

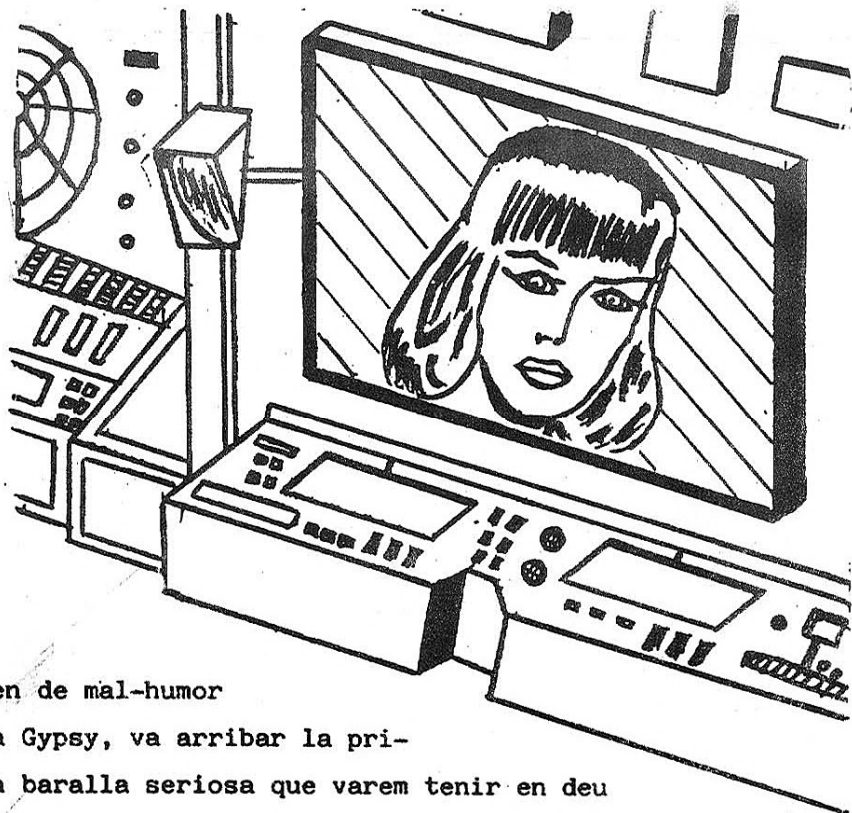
em dicta directament per l'altaveu. És a dir, que jo, sóc qui estic permanentment amb ella, sóc per dir-ho d'una manera més entenedora, els Sots-Delegat amb funcions públiques de la U. G. C..

La Gypsy com l'anomenem, és un Ordinador particular. Rep imatge per una mena d'ulls multissensibles, que funcionen per calor, capten microones en moviment, que junt amb tot el seguit de dades que hom té i de les converses personals amb ella, fa raonar el seu cervell com el d'un humà; a més posseeix una intuïció sensorial, que ratlla la perfecció, fins al punt que si un dia no et trobes com cal, per mitjà del teu tacte amb ella, coneix degut a l'alteració dels teus Bioritmes quin és el problema o neguit que et preocupa.

Com que el Programa de treball de l'empresa preveu, un quart d'hora de descans per cada hora de treball per tal de no arribar a l'Estres, i, i com que a mi no m'apeteix pas gens d'anar enlloc dins de l'edifici perquè et sents molestament vigilat per la Telepantalla que transmet la teva imatge a la Central a fi de controlar tots els teus moviments, doncs em vaig acostumar, ja fa anys, a parlar amb Gypsy.

A mesura que ens anàvem coneixent més i més i potser degut al seu caràcter imperatiu, gairebé em guiava en tot, poc a poc, m'adonava, que la necessitava, fins i tot per anar per la vida. Era: com us ho diria, la meva confident, una amiga, a cops el meu Angel de la guarda particular. A vegades, em feia àdhuc el menú de la setmana. Recordo encara la vegada que hem va dir seriosament que deixés de menjar ceba i all, perquè l'orroritza la seva olor i que si volia fer-ho, que ho fes els dies lliures; quan hi penso, encara ric ara.

Però vet-ho-aquí, que un dia de vent, d'aquells que po-

saven de mal-humor

a la Gypsy, va arribar la pri-

mera baralla seriosa que varem tenir en deu

de convivència quotidiana quasi perfecta. Ens vam barallar

com a xinesos, i tot va venir, quan em va dir enfurismada que

la noia, que jo li havia explicat que hi sortia amb fins se-

riosos, era una bleda, que no em convenia gens i que si m'hi

casava, no volia saber res més de mi. Ens vam empenyar d'a-

llò més, ens vam insultar dient-nos de tot, fins quan, fora

de mi, li vaig tirar una capsa sencera de programes al bell

mig de la caixa de sensors, que era el seu punt beble, això

va apagar la seva ira i la seva veu amb un crit guturalment

eixut. Tot seguit amb una ira que no recordava haver sentit

ami, vaig fer una butifarra a la telepantalla, on ja havia

sortit el cap de personal de la Central, per a demanar-me ex-

plicacions per la meva conducta i me'n vaig anar cap a casa,

amb la ferma voluntat de no tornar més a la feina.

De primer, estava orgullós del meu comportament (que s'havia cregut aquesta espècie de bèstia electrònica) havia fet el que calia, vaig pensar. Però, poc a poc, així com passaven els dies, em sentia emocionalment desequilibrat, no sabia raonar, pensar, actuar, com si hi hagués un divorci, entre el meu cervell i l'aparell locomotor. Això en va destrossar l'humor, jo no era jo. La noia, motiu d'aquest desgavell, em va deixar, deia que no em coneixia, que m'havia convertit en un ésser irracional i era veritat. Però aquell trencament, lluny de provocar en mi el "Delírium Tremens" o bé una crisi nerviosa irreversible, em va fer sentir una lleugeresa estranya, que en el meu estat, no vaig encertar a comprendre.

Vivia esmaperdut, anava de depressió en depressió, sense marcar un rumb per a la meva vida que posés fi a aquella situació infernal, buida de tot contingut; quan de sobte, es va produir un fet insòlit, que em recuperà definitivament per a la vida.

VAIG REBRE CARTA DE GYPSY !, sí, sí, tal com us ho dic, vaig tenir carta d'una màquina ?. En la qual a part d'explicar-me les raons per les quals l'empresa necessitava els meus serveis, per creure'ls imprescindibles per la bona marxa del negoci i anunciar-me que l'incident, no suposaria cap sanció per a mí, ni perduda de categoria laboral, m'explicava ELLA ! en un post-data que traspuava tendresa de vora a vora, que necessitava la meva presència, sentir la meva sensació tàctil conversar, fer plans plegats com fèiem abans. Notava en les seves ratlles, que havia sofert tant com jo, la nostra separació. I m'oferia obertament la mà, per a salvar-nos plegats tots dos.

Felip Domènech i Costafredà

PERSEVEREM I PROU !

Ara i adés, a LA FEMOSA o en qualsevol altre periòdic, apareix articles de caire lamentista. Tot això és degut a aquests temps que ens ha tocat de viure, on totes les reivindicacions, il.lusions o esperances tant polítiques com socials, culturals o econòmiques semblen barrejar-se dins d'un mateix cabdell descolorit el qual no té, aparentment, ni cap ni peus.

Tanmateix però, encara que desacreditables per tot arreu, queden aquelles il.lusions bàsiques de creure i esperar una societat més justa i que, d'alguna manera, continua tenint sentit el creure apassionadament. No són, és clar, les "idees" les que canvien sinó, l'actitud dels homes i dones davant d'un mateix repte.

Cal pensar que quan un catòlic que fora del temple no exerceix de catòlic és igual que la feminista que a casa obeeix sempre les ordres del marit o que el comunista que amb un càrrec polític espera canviar la seva posició social, o el nacionalista que per interessos particulars diu que la independència no és viable... Cal pensar que que quan catòlics, feministes, comunistes, nacionalistes o el llarg eccetera que s'hi pot afegir posen davant de tot, el seu benestar particular i no, la seva fe, l'actitud o la idea, no són res del que diuen encara que facin més o menys com la immensa majoria de gent que pensa i creu com ells.

La cosa funciona com funciona i va com va perquè la gent

es desentén de la seva responsabilitat ideològica, i com que són la majoria els que se'n desentenent, són també majoria els que s'autojustifiquen i justifiquen els altres en llur actitud "passota" alhora que ridiculitzen unànimament els quatre somiatruïtes que, innocents com són, confien encara en un món millor poblat d'homes i dones cultes, solidaris i engrescats amb l'esperança d'aconseguir la utopia.

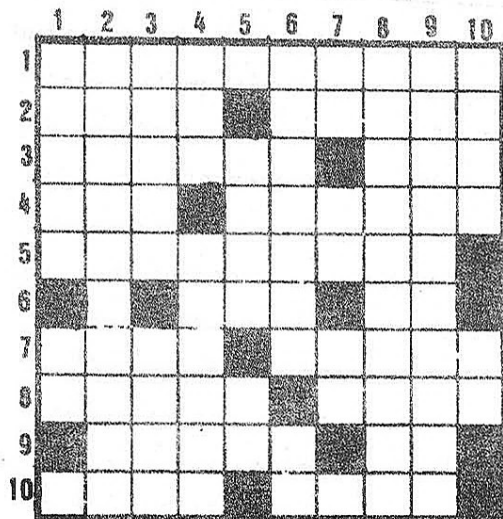
Potser caldria no lamentar-se de res, i donar per ben estés que allí on hi ha "interessos" hi ha, i hi haurà, gent interessada a aprofitar-se'n i que passarà per sobre de tota moral, idea o fe; que es canviarà de camisa quan les circumstàncies ho requereixin o que s'agenollarà al primer banc de l'església o alçarà el puny en l'aire si sap que amb això en traurà profit. Tot això cal tenir-ho en compte. De totes maneres, les actituds dels homes o dones, per discordants que siguin amb allò que diuen que són no ens poden fer perdre de vista ni fer-nos oblidar les nostres idees, inquietuds i creences que segueixen, essent tan vàlides com ho han estat sempre. El que costa (i aquí jau la mare dels ous) és mantenir-se fidel, íntegre, honrat i constantment actiu enmig de tanta i tanta gent que han desertat per camins fàcils i particularments més profitosos.

Potser amb més tranquil·litat, sense somiquejar ni sentir-se contàriats pel comportament de tanta gent (coneguts i amics) ens adonarem de la necessitat de no claudicar i seguir tossudament fidels en la tasca de treballar amb il·lusió per a fer possible aquella idea (que molts diuen que és una quimera) d'aconseguir un món més just i ordenat, sense privilegis de races, de sexes, de classes socials o de nacions.

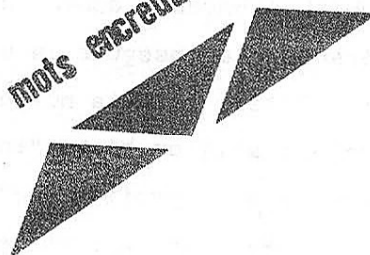
A. Costafreda

ENTRETENIMENTS

PER MIQUEL A. NAVARRO

mots encruaats

HORITZONTAL:

Herba de sang, planta de les falgueres que es fa en llocs freds. 2- Nom de dona. Al revés, que té mil. 3- Jean... dramaturg francès del segle XVIII. Al revés, lletra grega. 4- Adverbi francès. Al revés, cert joc. 5- Que partany a les muntanyes 6- Vocal. Extraordinari. Consonant. 7- Antic poble del Perú. Al revés, que compon versos. 8- Al revés, brot que neix en una planta subterrània. Eina per a defensa o atac. 9- Al revés, part del cos humà. Vocal repetida. 10- Quatre d'iguals. Al revés, riu de Suïssa.

VERTICALS:

1- Rubén..., poeta nicaraguenc mort el 1916. Atom carregat electricament. 2- Que sofreix anacronisme. 3- Acte d'ungir. Que no està cuita. 4- Això..., passa al més pintat. Au semblant al corb però més petit. 5- Vocal. Dona respecte al seu sogre. Possessiu. 6- Treurà l'excés d'aigua fent que s'escorri per ca-

nals. Pronom. 7- Vocal igual. Al revés, acabament. Pronom possessiu. Consonant. 8- Mania del llaminer. 9- Art de pintar sobre pedra. 10- Al revés, dia següent al d'avui. El primer aliment.

U	P	A	S	T	E	R	E	T	A
V	M	T	O	R	E	G	L	E	H
P	I	E	J	U	H	E	L	M	E
A	J	L	U	K	E	Q	E	A	R
L	E	O	Q	E	M	E	V	C	P
E	H	C	F	O	G	F	I	E	R
T	Y	I	L	E	H	E	N	T	A
A	H	P	K	G	U	K	Ç	A	C
U	E	S	C	A	I	R	E	G	S
I	J	E	P	U	N	X	O	J	E

Cercant dins d'aquest embolic de lletres, i en totes les direccions, hi trobareu el nom de 10 estris dels paletes.

SOLUCIONS

mots encreuats

HORIZONTALS:
 1- Dauradella. 2- Anna. Mil·ler. 3- Racine. Eta. 4- Icl. Dòmino. 5- Orogràfic. 6- O. Rar. Nr. 7- Inca. Poeta. 8- Turid. Arma. 9- Maluc. It. 10- Aaaa. Aare.

VERTICALS:
 1- Dario. 10. A. 2- Anaerònic. 3- Unicó. Crua. 4- Rai. Graula. 5- A. Nora. 7a. 6- Drenaràs. Me. 7- Ee. Ft. 7a. R. 8- Llamíneria. 9- Ll- tocròmia. 10- demà. Pa.

sopa de lletres

U	P	A	S	T	E	R	E	T	A
V	M	T	O	R	E	G	L	E	H
P	I	E	J	U	H	E	L	M	E
A	J	L	U	K	E	Q	E	A	R
L	E	O	Q	E	M	E	V	C	P
E	H	C	F	O	G	F	I	E	R
T	Y	I	L	E	H	E	N	T	A
A	H	P	K	G	U	K	Ç	A	C
U	E	S	C	A	I	R	E	G	S
I	J	E	P	U	N	X	O	J	E

BARBARISMES

NO HEM DE DIR

L'he pujat a hombros
M'ho he jalat tot
Una ampolla de lejia
Em demanava una limosna
He fet mermela de prèssic
El color marrón
Aquest marmol és blanc
Menos mal que has vingut
M'he comprat un albornós
He estrenat un traje
Un bolso negre
Té el sarampió
Porta mulettes
S'ha curat del tot
Un nen pelirrojo
Em fa mal la pantorrilla

He preparat una palilla

S'ha pintat els párpados
Es un noi moreno
Té la munyeca petita
Té bon oïdo

HEM DE DIR

L'he pujat a coll
M'ho he cruspit tot
Una ampolla de lleixiu
Em demanava una almoïna
He fet melmelada de prèssic
El color marrò
Aquest marbre és blanc
Encara sort que has vingut
M'he comprat un barnús
He estrenat un vestit
Una bossa negra
Té la xarampió
Porta crosses
Ha guarit del tot
Un nen pèl-roig
Em fa mal el panxell o el tou
de la cama
He preparat unes farinetes, o
sopes
S'ha pintat les parpelles
Es un noi bru
Té el canell petit
Té bona oïda

(NARRACIÓ LITERÀRIA)

Segueix de la revista del mes passat.

Tot i que havia dormit poc, la Teresa estava desperta. De fet no recordava darrerament cap nit de bon son. Quan escoltà les nous s'aixecà. Després de dutxar-se començà a vestir-se. El seu cos havia perdut tota l'esplendidesa de la joventut. Els pits penjaven pansits i les cuixes mostraven una creixent cel.lulitis. Però aquella cintureta de nina, les mans petites i els ulls vius, permetien esbrinar un altre temps. Era quan la Teresa anava als envelats del Pòsit i els homes perdien l'alè. Entrà a servir a casa noble molt joveneta. Era al barri alt i allí aprengué a moure's amb elegància i a vestir. A la tarda, després del servei baixava airosa pel carrer de la Unió. Un tinent d'aviació s'enamorà d'ella i diuen que li enviava flors i joies. Això fou abans d'anarse'n a Barcelona. on li havien promès un paper estel.lar al teatre. De l'armari va treure unes faldilles de tweed color cibada, de vol ample. S'ho va combinar amb una brusa clara, una jaqueta de fil brodada amb uns dibuixos que representaven bicicletes, cotxes i cavalls. Les sabates eren blanques, de taló. Es va guarnir amb unes arracades, una polsera i un collaret, tot a joc, de perles. El rellotge era corrent però joliu. Duia el cabell ban tallat, de color cendra, lluent. Fou llavors que es pentinava, quan van trucar a la porta. Va obrir la porta. De la penombra

sorgí un home madur. Esglaiat. --Hola Marc.- digué la Teresa-vols passar?.

Es van fer un petó fred. S'ensumava una olor discreta de perfums i sabons fins. Van seure en unes cadires de vellut gastat, que envoltaven una taula de fusta aspra, coberta amb unes estovalles de tela fina. Per la finestra oberta arribava el soroll del carrer Escuderies, tan estret que hom tenia més confiança amb la veïna de l'edifici del davant car els balcons es mossegaven. Ningú no dia res. Res. La Teresa anava omplint les tasses, treia carquinyolis. melindres, amuntegava plats i mig parava taula. L'habitació s'omplí d'olors matineres: cafè, pa torrat, melmelada. --Vols escoltar música?. El silenci havia estat tan espès que quan la Teresa el trencà el Marc vessà una mica de cafè a les estoballes de tela fina. Va assentir amb el cap. Li hagués agradat escoltar quelcom de Bach però la Teresa posà la "Sinfonia en Do major opus 551" de Mozart. Ella preguntava al Marc sobre el temps, la fruita, el viatge: ell responia amb el cap. Quan començava l'alegro de Mozart el Marc digué; --De debò m'estimes? - i al mateix temps s'aixecava per donar més importància allò dit-.

Ella recolçada a la taula havia començat a plorar. Recordant molts anys de solitud i tristor. Recordant també el dia que el Marc l'havia deixat en saber que havia tingut un nen amb un tinent d'aviació. I plorà també pels anys perduts a l'espera. Pels anys d'amagar-se, d'averkonyir-se. El Marc s'acostà fent trontollar l'aparador, l'agulla del disc tremolà. Es van abraçar.

Van fer cinc centims dels darrers anys. El Marc parlava dels seus estudis de solfeig, de piano i del seu treball te-

diós a la Telefònica. La Teresa escoltava. Observava. El Marc duia uns pantalons de franel·la blaus i una camisa de quadrets blancs i blaus. Americana esport de roba molt prima. No portava rellotge, però sí un anell i una cadena al coll amb una creu penjant. Sempre ha estat un xicot amb classe -pensà la Teresa-. Ella no havia tingut sort. Els anys passats al Molí i al Tropicana de Barcelona foren pocs. Quan tornà, fugint de la penúria, començà a treballar a la "Perla del Caribe" on cantava "boleros" i servia taules.

Sortiren de casa. Van pujar pel Carrer de la Unió, ple de bancs i botigues de sabates. Els pubs havien desplaçat als cafès de sempre. Es van quedar a les Rambles, anaven agafats de la mà. Dinaren al Passeig Marítim, en un restaurant tranquil, vora el mar. Van demanar tots dos: Escudella de peix; escamarlà, calamars, sípia; cloïsses, musclos i coquines amb romescu. Tot amb René Barbié de l'excel·lent collita del 77.

La Teresa volia parlar del futur. --Com està el teu fill? --digué el Marc-- A la Teresa li hagués agradat dirli la veritat: que aquell fill era també d'ell, que allò del tinent no era pas veritat, que ho havia dit per conèixer fins on l'estimava. Però callà i amb acritud digué; --Bé. Es va casar. --Els meus també --tornà a dir el Marc--. La Teresa mirà l'anell d'or que duia el Marc, i comprenent-ho tot s'aixecà i sortí.

El restaurant era quasi buit quan el Marc se anà; havia demanat un taxi. A les sis sortia un tren cap a Lleida. Esperà l'arribada del taxi assegut en un banc. El 4 d'abril del 1897 l'Orfeó Català cantà dos corals de J. S. Bach, els diaris de l'època feien grans elogis. Bach havia mort el 1750 a Leipzig

feia quasi 150 anys.

El taxista l'agafà pel braç i el portà dins del corxe.

--On anem? -preguntà el taxista-

--Carrer Escuderies. -respongué el Marc--.

HUMOR

